

Radosław Janiak

Kurów, st. 1, gm. Wieluń, woj.
sieradzkie, AZP 77-42/1

Informator Archeologiczny : badania 30, 101-102

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRASICE, st. 7,
gm. Mstów,
woj. częstochowskie,
AZP 86-51/13

- pracownia krzemieniarska z paleolitu schyłkowego
- osada kultury łużyckiej (epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 23 do 31 października i od 4 do 7 listopada przez mgr Iwonę Młodkowską-Przepiórowską (Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie mgr Iwona Młodkowska-Przepiórowska, Częstochowa), z udziałem mgr Małgorzaty Kurgan, mgr Anny Gubernat i dr. Sławomira Dryi. Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Prace prowadzono w północnej części stanowiska (dzika piaskownia). Założono 9 sondazy w narożniku północnym i północno-wschodnim piaskowni oraz dodatkowo 3 w północno-zachodnim. Łącznie przebadano około 0,5 ara.

Zadokumentowano profil wyrobiska. W części północnej i północno-wschodniej odkryto 3 jamy o nieokreślonym charakterze. W ich wypełniakach i otaczającym je eolicznym piasku znaleziono drobne fragmenty ceramiki kultury łużyckiej, kilka fragmentów ceramiki kultury przeworskiej i nieliczne wyroby krzemienne. W północno-zachodniej części piaskowni natrafiono na 4 obiekty kultury łużyckiej (jamy). Nie udało się uchwycić zasięgu osady kultury łużyckiej i nawarstwiającej się na nią osady przeworskiej, której ślady ujawniły się dopiero w tym sezonie badawczym. Jak się wydaje obie osady rozciągają się na znacznej przestrzeni terasy nadzalewowej Warty i ciągną się pasem wzdłuż rzeki, w kierunku wschodnim i zachodnim. W tej części stanowiska nie natrafiono na pracownię krzemieniarską, badaną w poprzednich sezonach.

Materiały przechowywane są w Muzeum Częstochowskim, dokumentacja w PSOZ w Częstochowie. Wyniki badań zostaną opublikowane w wydawnictwie „Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych”. Eksploatowana część piaskowni została rozpoznana i zbadana. Badania będą kontynuowane w wypadku przesunięcia obszaru eksploatacji piasku.

Kraśnica Wola, gm. Grodzisk
Mazowiecki, woj. warszawskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

KUCZKOWO, st. 1,
gm. Zakrzewo,
woj. wrocławskie,
AZP 46-43/232

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada kultury amfor kulistych (neolit)
- osada kultury łużyckiej (środkowa epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)
- osada z późnego okresu wpływów rzymskich

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez prof. dr hab. Lucynę Domańską (Instytut Archeologii Uniwersytetu w Łodzi). Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 70 arów.

Zarejestrowano 400 obiektów (jamy gospodarcze, glinianki, groby, dołki postłupowe). Zdecydowanie dominowały obiekty związane z kulturą łużycką. Wśród obiektów kultury pucharów lejkowatych wyróżniono pochówek krowy i rów-fośe, związaną być może z zagrodą dla bydła. Wśród obiektów kultury amfor kulistych za najbardziej interesującą należy uznać jamę A15 z dwoma tysiącami fragmentów ceramiki, krzemieni i kości (zawieszki, paciorki i szydła). Z kulturą przeworską (faza późnolateńska) wiąże się odkrycie dużej budowli słupowej, przy której narożniku odkryto pochówek psa i pochówek ludzki. W 10 obiektach z młodszego okresu wpływów rzymskich odkryto bursztyn (grudki, półwytwory paciorków, paciorki i odpadki produkcyjne). Tym samym jest to odkrycie osady bursztyniarskiej, dokumentującej tzw. wiślany („późnorzymski”) szlak. Badania będą kontynuowane.

KURÓW, st. 1,
gm. Wieluń,
woj. sieradzkie,
AZP 77-42/1

- grodzisko kultury łużyckiej, podgrupa kępińska grupy górnośląsko-małopolskiej (V okres epoki brązu)
- osada wczesnośredniowieczna (IX–XII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 lipca do 15 sierpnia przez mgr. Radosława Janiaka (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Uniwersytet Łódzki. Pierwszy sezon badań. Założono 3 wykopy: nr I i II, każdy o wymiarach 10 x 2,5 m, na południowym stoku wzniesienia, w centralnej części grodziska, oraz nr III, o wymiarach 30 x 1 m, w części południowo-zachodniej. Łącznie przebadano powierzchnię 80 m².

Wykop III zorientowany został tak, by przecinał wał i odsłonił niewielki fragment przylegającego do niego terenu. W profilu wykopu zarejestrowano 8 nawarstwień. Położoną najniższą warstwę I stanowiła ciemnobrunatna próchnica kopalna, zalegająca na piaszczystym calcu. Warstwę II tworzył żółty piasek. Warstwa III zachowała się w postaci dwóch soczewek piasku – jedna z nich (IIIa) zalegała po wewnętrznej stronie wału, druga (IIIb) po zewnętrznej. Warstwa ciemnoszarej ziemi, zalegająca po obydwu stronach wału w postaci dwóch subwarstw (IVa i IVb), tworzyła spróchnicowany poziom zmywów. Warstwę V, zalegającą od strony majdanu, tworzyła ciemnobrunatna ziemia. Ciemna, brunatnoczarna ziemia stanowiła warstwę VI, która zalegała na przedpolu wału. Warstwę VII tworzyła ziemia brunatna. Na przedpolu wału zarejestrowano wkop VIII, którego wypełnisko stanowił żółty piasek z domieszką próchnicy. Odkryto w nim skupisko śmieci. W konstrukcyjnych i destrukcyjnych warstwach wału obronnego znaleziono jedynie fragmenty ceramiki kultury łużyckiej. W profilu wykopów I i II wyróżniono 3 warstwy. Warstwę I stanowiła ciemnobrunatna próchnica darniowa o miąższości 30–40 cm. Pozyskano z niej fragmenty ceramiki naczyniowej kultury łużyckiej, wczesnośredniowiecznej i nowożytniej, artefakty krzemienne, amorficzne przedmioty metalowe oraz ułamki szkła. Poniżej zalegała warstwa II o miąższości 10–30 cm – żółty piasek z jasnobrunatnymi zaciemnieniami. Znaleziono w niej artefakty krzemienne oraz fragmenty ceramiki kultury łużyckiej i wczesnośredniowiecznej. Poniżej znajdował się żółty piasek, tworzący warstwę III. Praktycznie nie różnił się on strukturą i barwą od piasku calcowego, co sprawiło, że trudno było odróżnić nawarstwienia z ceramiką kultury łużyckiej od calca. W wykopach I i II, pod warstwą II, odkryto 3 obiekty, których wypełnisko stanowił szary piasek. Wystąpiły w nich nieliczne fragmenty ceramiki kultury łużyckiej. Poza tym zarejestrowano dołek postłupowy o głębokości do 130 cm od powierzchni gruntu. Analiza zbioru zabytków ceramicznych pozwala wyróżnić dwie fazy zasiedlenia na terenie stanowiska: pierwsza związana była z funkcjonującym tu w V okresie epoki brązu grodziskiem ludności kultury łużyckiej (podgrupa kępińska grupy górnośląsko-małopolskiej), druga z osadą otwartą, datowaną na okres wczesnego średniowiecza (IX–XII w.).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archaeologica”. Badania będą kontynuowane.

LEGIONOWO, st. VII,
gm. loco,
woj. warszawskie,
AZP 53-66/107

- ślady osadnictwa kultury ceramiki sznurowej (neolit)
- osada kultury trzcinieckiej (II okres epoki brązu)
- osada kultury łużyckiej (epoka brązu/okres halsztacki)
- osada kultury wielbarskiej (późny okres wpływów rzymskich, faza C)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 4 do 9 lipca i od 16 września do 5 października przez mgr. Marka Czarneckiego (Archeology and Art, Warszawa). Finansowane przez inwestora prywatnego i budżet państwa. Pierwszy sezon badań. Założono 16 wykopów w centralnej i zachodniej części stanowiska. Łącznie przebadano 8,5 ara.

Warstwy kulturowe zalegające pod piaszczystym humusem (około 26–32 cm) były podobne we wszystkich wykopach: 1 – brązowoszara, piaszczysta na kulminacji wyniesienia (około 3–10 cm, a w sąsiedztwie skupisk obiektów do 15 cm); 2 – brązowożółta, piaszczysta (5–15 cm); 3 – ciemnoszara, bagienna u podstawy wyniesienia (do 25 cm); 4 – cielec piaszczysty na kulminacji, a u podstawy gliniasty. Warstwy były przemieszane w starożytności, czemu sprzyjało luźne podłoże. Nienaruszony, jak się wydaje, układ zachował się tylko w warstwie 3, w której wystąpiły wyłącznie zabytki kultury trzcinieckiej. W wykopach odsłonięto 78 obiektów: 2 chaty na planie zbliżonym do prostokątnego (jedna konstrukcji słupowej, o wymiarach 3,50 x 2,30 m), palenisko z brukiem kamiennym, 10 jam zasobowych (w tym 5 cylindrycznych, o zarysach kolistych lub owalnych, średnicy około 90–110 cm, w profilach prostokątnych lub zbliżonych do prostokąta, o dnach płaskich na głębokości od 0,90 do 1,20 m), 28 jam postłupowych, 37 jam nieokreślonych. Trzy obiekty można przypisać kulturze wielbarskiej, 5 należy do kultury trzcinieckiej, pozostałe do kultury łużyckiej. Pozyskane materiały zabytkowe to: srebrna moneta Kommodusa, 2 przedmioty kamienne – skrobacz i rozcieracz (kultura łużycka), 28 narzędzi i półproduktów krzemienych (kultura łużycka, kultura trzciniecka i kultura ceramiki sznurowej?), około 450 fragmentów ceramiki (głównie kultury wielbarskiej, około 50 fragmentów kultury trzcinieckiej, kilkanaście fragmentów kultury